

Waterkwaliteit: stap voor stap naar een gezond watersysteem

Didier D'hont: *'Ambitie en realiteit: wat na 2027?'*

Anja Van Geyt: *'Link Minder strenge doelstellingen
en vergunningen afvalwater'*

Vlaanderen
is milieu

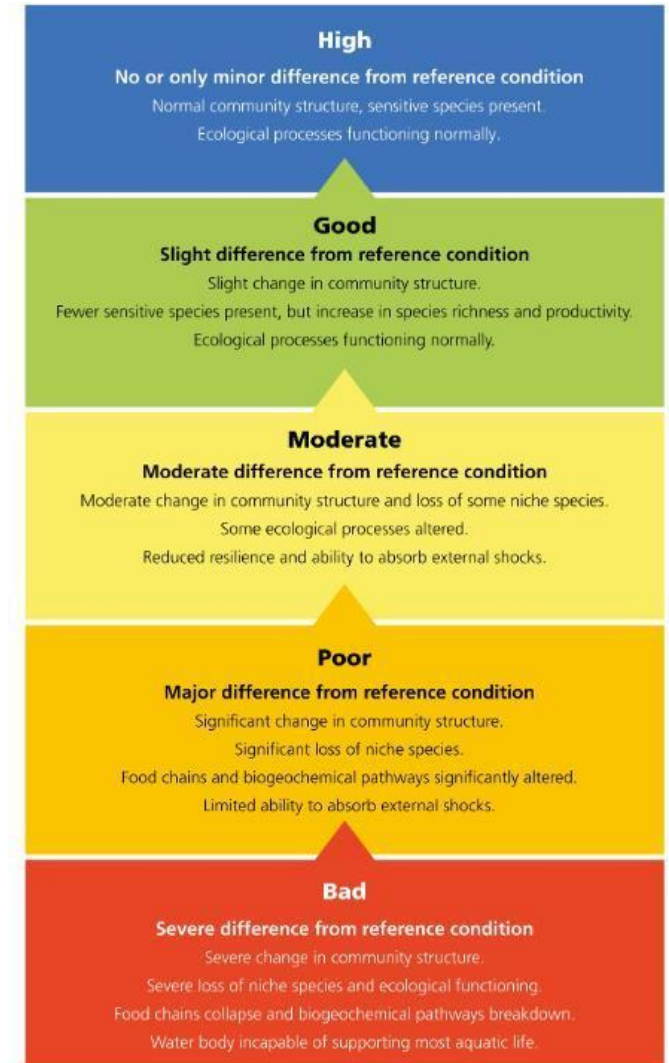
Waterkwaliteit: stap voor stap naar een gezond watersysteem

Ambitie en realiteit: wat na 2027?

Didier D'hont, VMM
met dank aan vele collega's

De Kaderrichtlijn Water (KRW) legt een ambitieuze norm op voor waterkwaliteit

- ▶ **goede toestand** wordt minstens gedefinieerd als een weinig verstoord, ecologisch natuurlijk functionerend systeem, waar enkel de gevoeligste soorten ontbreken
- ▶ **one-out-all-out-principe**: als één parameter niet voldoet, is de algemene status van het waterlichaam niet goed

De realiteit toont dat de goede toestand nog veraf is

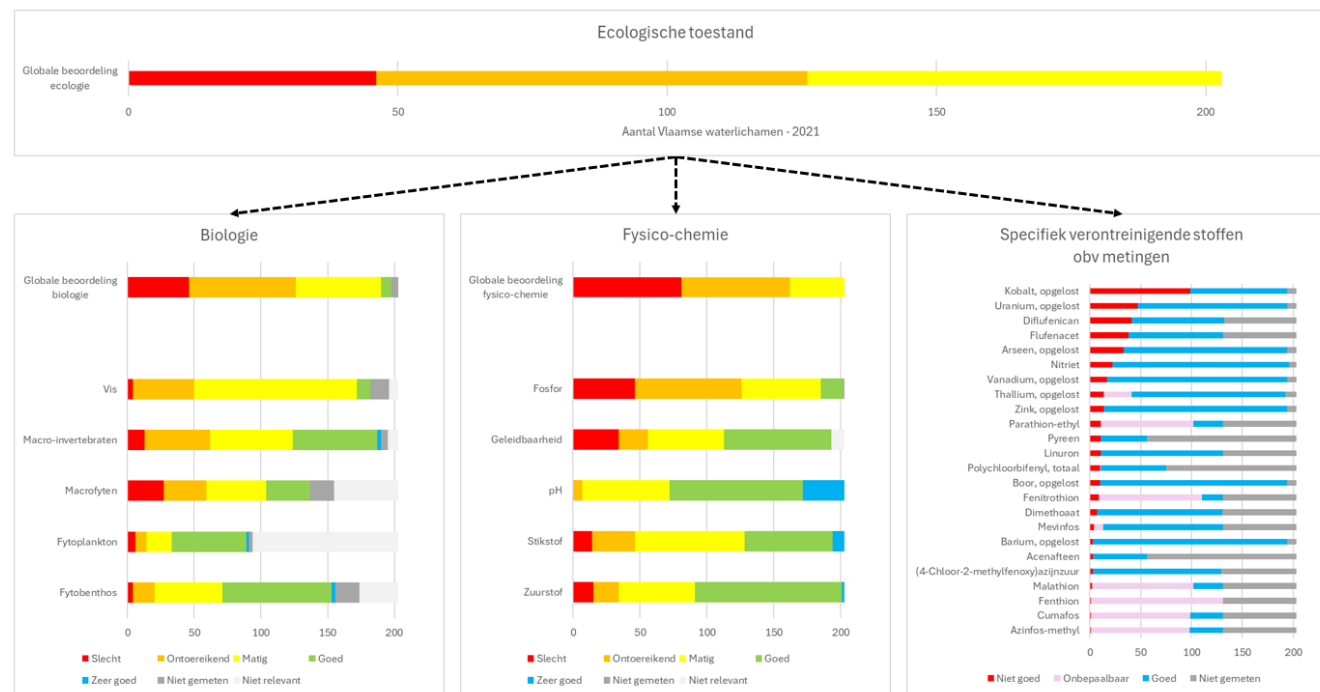
→ Er is maar weinig “bijna natuurlijk” meer in Vlaanderen;

→ niet alleen hydromorfologie, ook emissies landbouw, bebouwing, industrie ..

→ historische verontreiniging en persistente stoffen

→ Vergelijkbaar met “intensieve” regio's in Nederland, Duitsland, ..

→ We zijn vooruitgegaan, maar...

Weinig “goed” en toch geen veroordeling ?

- ▶ SGBP 1 (2010): geen enkel OWL is “goed”, maar deadline 2015 nog niet bereikt
- ▶ SGBP 2 (2015): geen enkel OWL is “goed”, deadline 2015 bereikt: termijnverlenging (voor 2015) omwille van technisch onhaalbaar”, “disproportionele kosten” en/of “natuurlijk herstel
- ▶ SGBP 3 (2021): één OWL is “goed” deadline 2015 achter ons: termijnverlenging (voor 2021) omwille van technisch onhaalbaar”, “disproportionele kosten” en/of “natuurlijk herstel. Plandoelstellingen!

SGBP1-2-3: wat zegt KRW?

Art. 4.1 Geen achteruitgang toegestaan en goede toestand tegen 2015

Art. 4.2 Indien meerdere doelstellingen: strengste zijn van toepassing

Art. 4.3 Kunstmatige en sterk gewijzigde waterlichamen mogen aangepaste criteria gebruiken (“goed potentieel”)

Art. 4.4 Indien de noodzakelijke maatregelen technisch onhaalbaar zijn of teveel kosten, mag de termijn van 2015 verlengd worden
Idem indien enkel gewacht wordt op het herstel door de natuur zelf

Art. 4.5 Indien het huidig gebruik van het waterlichaam of de bestaande (water)situatie het onhaalbaar maakt om goede toestand te bereiken, mogen minder strenge doelstellingen vastgesteld worden

Art. 4.6 Vrijstellingen in context natuurrampen en dergelijke

Art. 4.7 Uitzondering voor nieuwe projecten van groot maatschappelijk belang (hydromorfologie en grondwater)

SGBP4: wat zegt KRW?

Art. 4.1 Geen achteruitgang toegestaan en ~~goede toestand tegen 2015~~

Art. 4.2 Indien meerdere doelstellingen: strengste zijn van toepassing

Art. 4.3 Kunstmatige en sterk gewijzigde waterlichamen mogen aangepaste criteria gebruiken (“goed potentieel”)

Art. 4.4 ~~Indien de noodzakelijke maatregelen technisch onhaalbaar zijn of teveel kosten,~~
mag de termijn van 2015 verlengd worden
Idem indien enkel gewacht wordt op het herstel door de natuur zelf

Art. 4.5 Indien het huidig gebruik van het waterlichaam of de bestaande (water)situatie het onmogelijk maakt om goede toestand te bereiken, mogen minder strenge doelstellingen vastgesteld worden

Art. 4.6 Vrijstellingen in context natuurrampen en dergelijke

Art. 4.7 Uitzondering voor nieuwe projecten van groot maatschappelijk belang (hydromorfologie en grondwater)

SGBP4: minder strenge doelstellingen en doelfasering? Waarom doen we dit?

SGBP4: minder strenge doelstellingen en doelfasering?

→ Termijnverlenging - geen optie voor alles

→ Toepassing “minder strenge doelstellingen”

× enig juridisch robuust instrument

× voorwaarden zijn strikt

→ Toepassing “doelfasering”

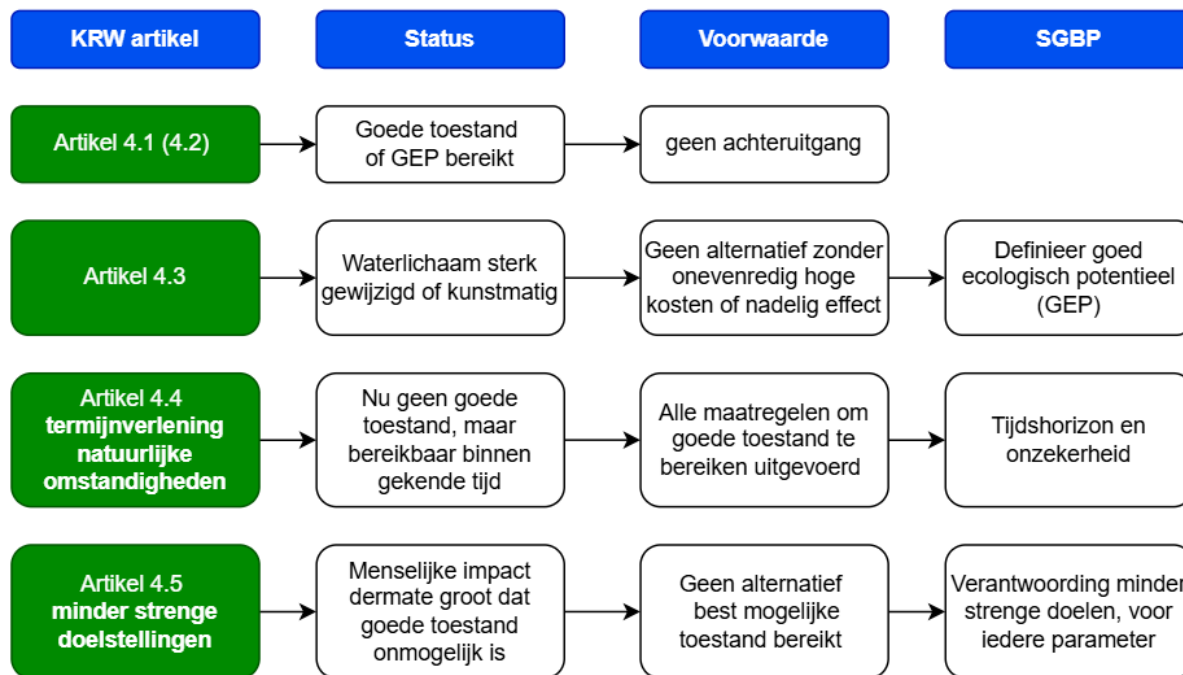
× duidelijk kader

× behoud ambitie

× haalbaarheid

Vanaf 2027 strikte voorwaarden voor afwijkingen

- Termijnverlenging (artikel 4.4) enkel als alle acties die nodig zijn, zijn uitgevoerd
- Gedetailleerde beschrijving van de redenen voor het niet halen van de goede toestand
- Garandeer de best haalbare toestand

Schematische weergave artikel 4 kaderrichtlijn water, beschrijft de mogelijkheden voor afwijking van de goede toestand

SGBP4: minder strenge doelstellingen en doelfasering: wat is het **NIET**?

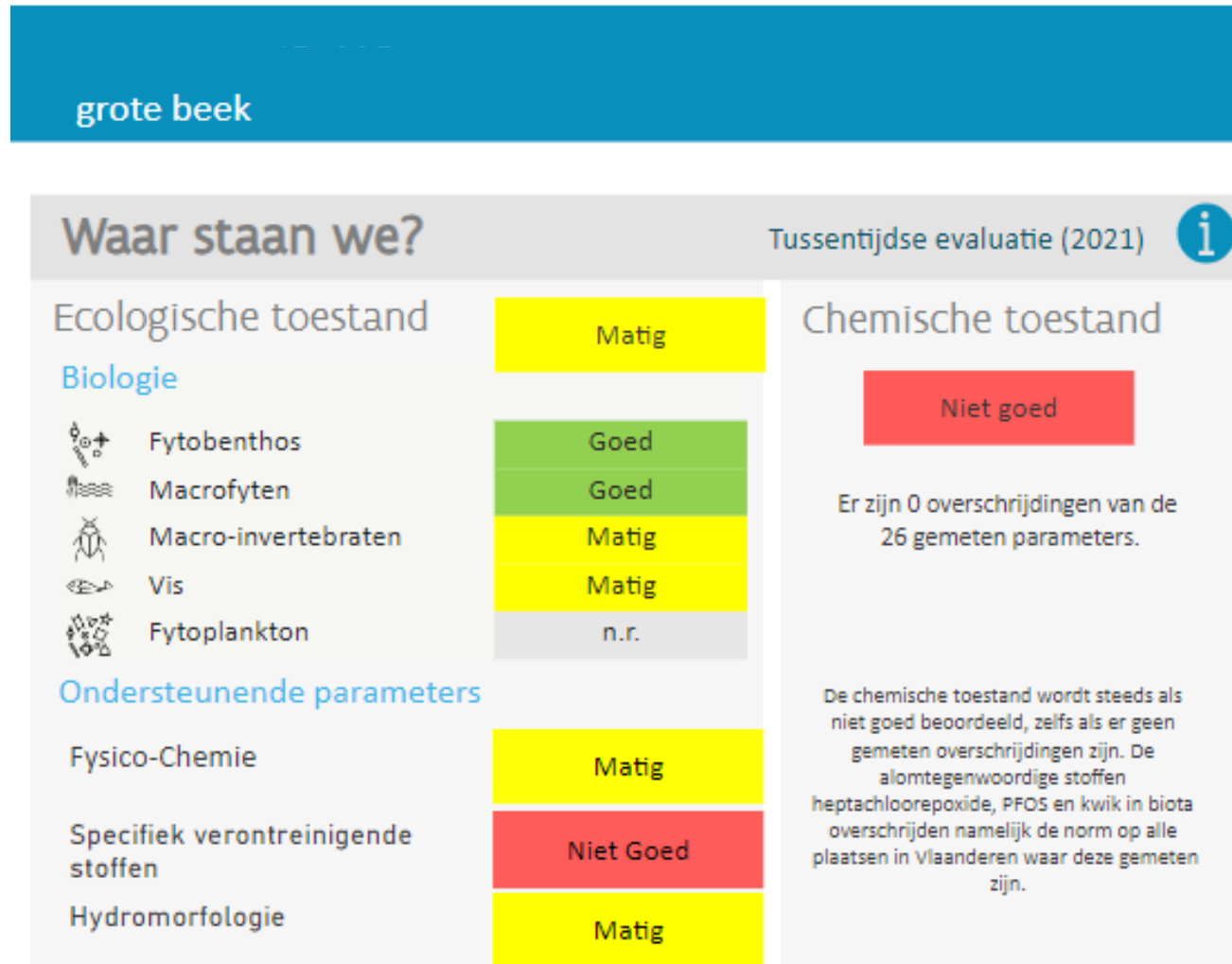
- ▶ Verlaten van de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water
- ▶ Voor ééns en altijd
- ▶ Géén ambitie tonen
- ▶ Achteruitgang toestaan

SGBP4: minder strenge doelstellingen en doelfasering: wat is het **WEL**?

- ▶ Minder strenge doelstelling
 - Referentietoestand 2027: toestand (verwacht) als resultaat van SGBP 1, 2 en 3
 - Plandoelstelling 2033: voortgang en ambitie
- ▶ Doelfasering
 - Tijdshorizon om te komen tot finale ambitieniveau
 - Doorkijk naar de toekomst
 - Zesjaarlijkse herziening
- ▶ Ambitie tonen!
- ▶ Géén achteruitgang

SGBP4: minder strenge doelstellingen en doelfasering? In de praktijk...

wat weten we? Zie waterlichaamdashboards

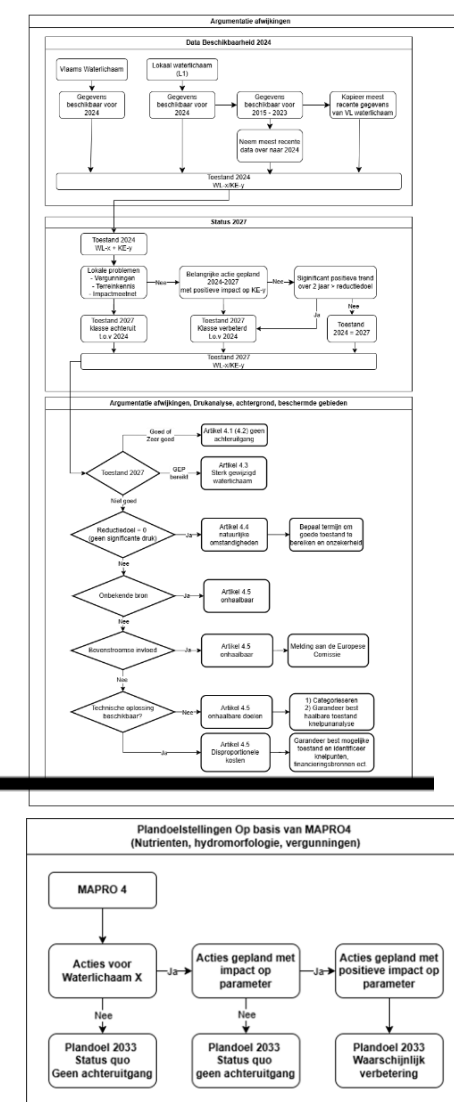

Probleemparameters:

- Macro-invertebraten
 - Vis
 - Fosfor totaal
 - Stikstof totaal
 - Kobalt
 - Hydromorfologie
 - Hg, PFOS en HCE
- (fictief voorbeeld)

welke “parameters” selecteren we?

- Voor die elementen die
 - (1) niet goed zijn
 - (2) waarvoor nog maatregelen mogelijk zijn,
 - (3) maar niet haalbaar of onevenredig kostbaar
- Per waterlichaam
- Per onderdeel van de toestand
- Doelfasering
 - “Referentie 2027”, “Plandoelstelling 2033”?
 - Doelstelling watertoestand is een klasse, geen kwantitatieve waarde

[illegible]

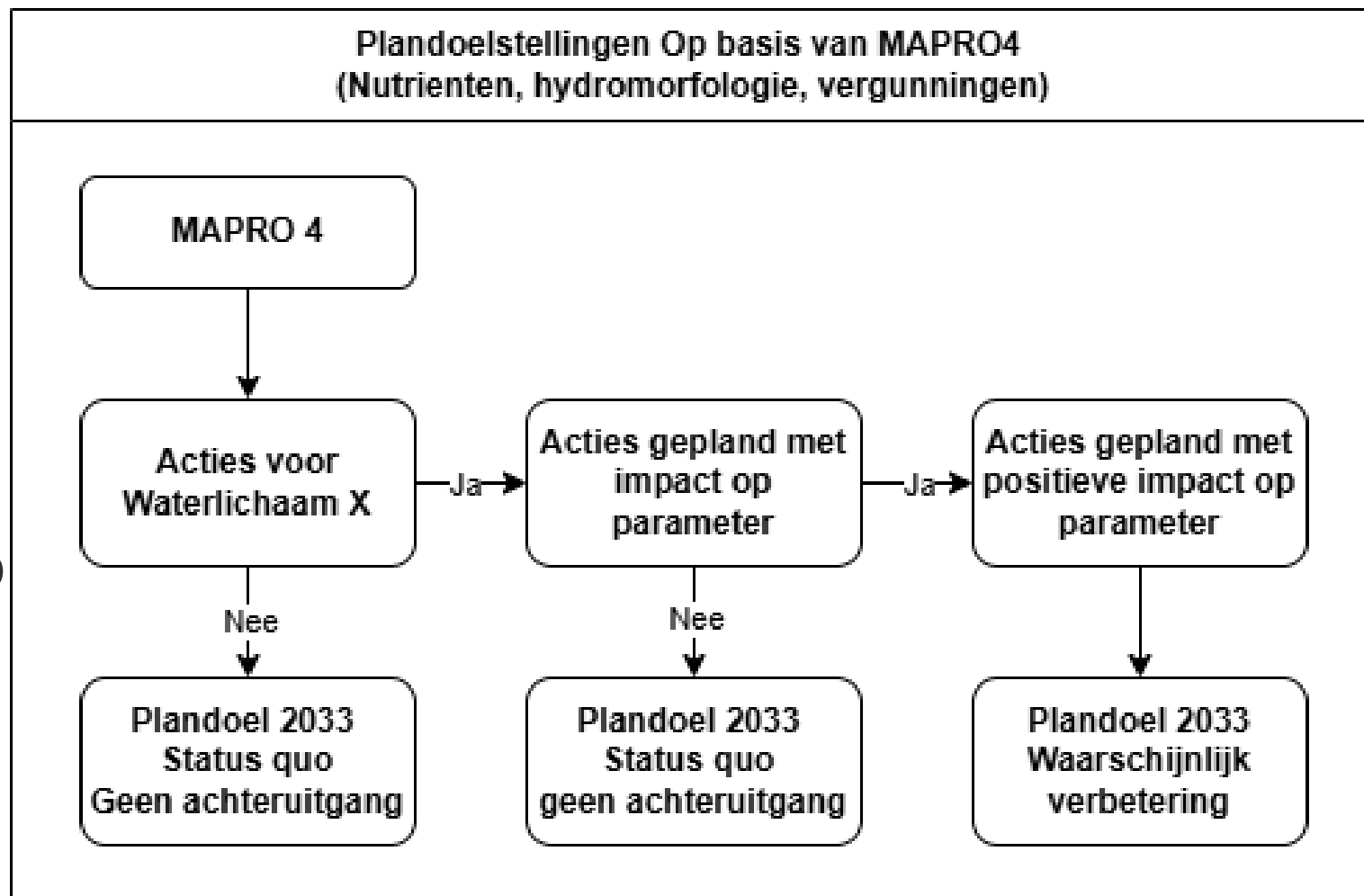
Ambitieniveau SGBP4, Plandoelstellingen 2033 (argumentatie)

► Doelstellingen en druk

- Toestand is (deels) gevolg van druk
- GAP zijn verwoord als druk
- Maatregelen richten zich op druk

► Op basis van acties MAPRO 4, knelpunten, disproanalyse

- projectie voor de toestand 2033 (modellen voor N, P, biologie)

Noodzaak verantwoording op niveau waterlichaam-parameter

Tabel: Extract uit mastertabel met toestand en conclusies voor afwijkingen in een fictief waterlichaam

Waterlichaam		Norm goed	2007 - 2010	2013- 2016	2021- 2024	Ontwerp ref 2027*	Afwijking 2027: referentietoestand	ontwerp Plandoelstelling 2033
De Grote Beek	Parameter 1	<0.14					4.5 disproportioneel	Verbetering
De Grote Beek	Parameter 2	< 4.0					geen afwijking	Goed
De Grote Beek	Parameter 3	< 600					4.5 technisch onhaalbaar	Status quo
De Grote Beek	Parameter 4	< 8.5					geen afwijking	Zeer goed
De Grote Beek	Parameter 5	<25					4.5 disproportioneel	verbetering

Samengevat: Referentietoestand, plandoelstellingen en doelfasering

Waterlichaam X	Rapport 2021	Rapport 2027 = referentie 2027	Plandoelstelling 2033
Parameter 1	matig	goed	goed
Parameter 2	matig	matig	goed
Parameter 3	ontoereikend	ontoereikend	matig
..			
Parameter	niet goed	niet goed	niet goed
Parameter 5	Art. 4.4	Art. 4.4	Art. 4.4
..			

Vlaanderen
is milieu

Link Minder strenge doelstellingen en vergunningen afvalwater

Anja Van Geyt
Diensthoofd Advisering Afvalwater

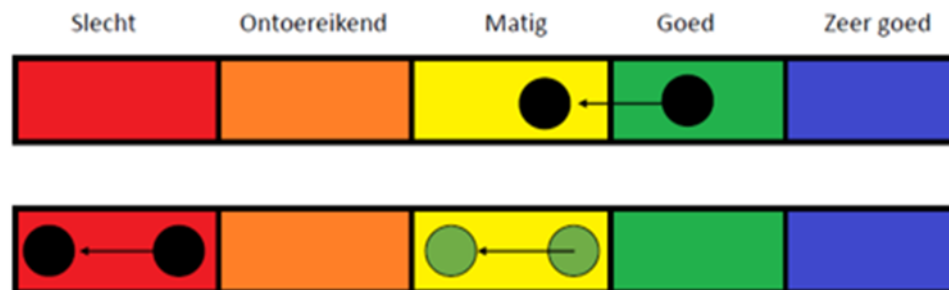
Bepalingen KRW

- ▶ KRW heeft dubbel doel
 - Geen achteruitgang van de toestand
 - Verbetering van waterlichamen met het oog op het halen van de goede toestand onder voorbehoud van de uitzonderingsregimes
- ▶ Beide doelstellingen zijn evenwaardig
- ▶ Geen louter planmatige doelstellingen
 - Moeten bij vergunningprocedure beoordeeld worden

Bepalingen KRW

► Het Wezerarrest (en een aantal latere arresten) hebben uitgelegd wat moet verstaan worden onder “achteruitgang van de toestand” → zeer strikte interpretatie

- Indien 1 van de kwaliteitselementen een klasse achteruitgaat
- Indien reeds in de laagste klasse: elke concentratiestijging moet beschouwd worden als achteruitgang
- Marge binnen een klasse = geringe impact

Het idee van de 'balk' is ontleend aan J. Van Kempen, 'Wat zijn de milieudoelstellingen van de KRW en hoe werken ze door naar het Nederlandse recht', VMR-leergang, 2-2-2023

Vertaling in VMM-adviezen

- ▶ Wezerstappenplan = tool die de impact van een lozing voor het ontvangende oppervlaktelichaam berekent
 - × Achteruitgang?
 - × Halen doelstelling? Verbeterverplichting?
- ▶ Aangepast d.d. 01/06/2025 (juridisch robuuster)

Concrete probleemstelling

- ▶ Probleemparameters (PFAS, fosfor, kobalt, PAK's, zouten,...)
 - Bestaande bedrijven hebben verbeterverplichting richting zuivering tot halen MKN
 - × afwijkingsregimes voorzien in KRW – minder strenge doelstelling (doelfasering)
 - Nieuwe bedrijven en uitbreidingen kunnen achteruitgang veroorzaken en dus niet meer mogelijk
 - × toepassing “integrale benadering”
- ▶ Zijn er oplossingen in toekomstig beleid?

Oplossing bestaande bedrijven

- ▶ Minder strenge doelstellingen motiveren in SGBP 4
- ▶ Op basis van sociaal-economische behoeften en haalbaarheid (technisch en financieel)
- ▶ Duidelijke randvoorwaarde voor vergunningen: verbetertraject rekening houdend met haalbaarheid (verdergaande maatregelen dan BBT)

Oplossing bestaande bedrijven

Verbeterverplichting

- ▶ Verplichting vanuit KRW en RIE
 - Strengere emissiegrenswaarden nodig dan BBT indien nodig voor het halen van de doelstellingen
 - art. 10.3 van de KRW en art. 18 van de RIE
- ▶ Waarom zo belangrijk?
 - dit zal de noodzakelijke onderbouwing zijn voor toepassing van minder strenge doelstellingen daar waar industrie mee verantwoordelijk is voor het niet halen van de doelstellingen (best haalbare)
- ▶ Wat?
 - zuiveringstechnieken end-of-pipe
 - bronaanpak en procesmaatregelen
 - substitutie
 - deelstroombehandeling en sluiten van kringlopen
 - ...

Evaluaties van vergunningen

- ▶ Art. 11.5 van de KRW (omgezet in Waterwetboek)
 - Als doelstellingen niet gehaald worden moeten de betrokken vergunningen onderzocht en zo nodig herzien worden
 - Noodzakelijk voor onderbouwing minder strenge doelstellingen
 - Door het herzien van vergunningen aantonen dat voor doelgroep industrie de “best mogelijke ecologische en chemische toestand” wordt bereikt die haalbaar is
 - Op voorwaarde dat voldaan wordt aan verbeterverplichting richting het halen van de milieukwaliteitsnormen

Evaluaties van vergunningen

- Prioritering van bedrijven op basis van impact
 - × Impactmeetnet bedrijven
 - × Zodat er recente analyseresultaten zijn
 - × Gestart in 2025 (lopende dossiers vanaf 01/06/2025)

Evaluaties van vergunningen

► Procedure

- Start met het doorlopen van Wezertool: bijdrage aan het niet halen van de doelstellingen? (VMM)
- Toets met wat werkelijk gelooft wordt en BBT
- Voorafgaandelijk overleg met bedrijf
- Een verzoek tot wijziging voorwaarden uitschrijven o.b.v. Art. 82
- Normale procedure via bespreking op OVC
- Aangepaste vergunning met fasering in de tijd van probleemparameters gekoppeld aan meetprogramma en onderzoek naar verdergaande maatregelen
- Na overgangperiode mogelijke aanscherping lozingsnorm o.b.v. BBT+ onderzoek